

Kulturfrivillighet

Hva er frivillighet?

Arbeid med kunst og kultur er ett av kjerneområdene i Den norske kirke, jf. Kirkemøtets vedtak 1 i KM 11/18 *Rapport og veivalg for Den norske kirkes kunst- og kultursatsing*. Frivillig innsats knyttet til dette arbeidet, er et viktig menighetsarbeid og har vært jevnt stigende de siste årene. I dette kurset er kulturfrivillighet avgrenset til det administrative arbeidet tilknyttet en konsert, utstilling, litteraturkveld o.l.

Frivillighet Norge definerer frivillighet slik:

- a) En aktivitet som er basert på frivillige gaver og/eller innsamlede midler
- b) Deltakerne setter frivillig av sin tid i aktiviteten
- c) Aktiviteten har et ikke-kommersielt formål

Organisering

Menighetens kunst- og kulturarrangement planlegges ofte lang tid i forkant og i tett dialog med menighetens øvrige tiltak. Dette organiseres ulikt lokalt, men det kan være lurt å ha en kulturkomité eller et kulturutvalg med en ansvarlig leder. Denne personen kan være en ansatt eller en frivillig.

I komiteen eller utvalget fordeles oppgaver mellom medlemmene slik at arbeidet blir overkommelige for alle parter. Lederen for komiteen eller utvalget bør ha god dialog med øvrige ansvarlige for menighetens arbeid. Da sikrer man at alle menighetens arrangement blir godt koordinert og fordelt gjennom hele året og at det er forankret i menighetsrådet.

Kulturfrivillighet – å gjøre noe annerledes og avkoblende på fritiden

I menighetssammenheng har man over tid bygd opp en organisasjonskultur som bygger felles verdier, normer og holdninger for frivillig innsats. Det er ut fra det ståstedet frivillighetsarbeidet ledes slik at det er i tråd med menighetens planer på kort og lang sikt.

Å lede og å ha ansvar for en frivillig medarbeider er noe annet enn å være leder for en ansatt. Dette er fordi arbeidet som den frivillige skal gjøre, er en fritidsaktivitet for vedkommende – noe annet enn jobben.

Motivasjon

Den frivilliges motivasjon er bl.a. bygd på at man ønsker å gjøre noe meningsfullt, morsomt og utviklende på fritiden, men også bestemme omfanget av dette selv. Sosialt samvær og det å dyrke en hobby kan være en grunn til å melde seg som frivillig, men også mulighet for læring og kompetanseutvikling. Her tenker noen konkret i retning karriereutvikling mens andre ønsker rett og slett bare å hjelpe til.

Frynsegoder kan også være en motiverende faktor for frivillig innsats. Dette kan være alt fra gratis bill. til konsert, en årlig fest for menighetens frivillige, mulighet til å delta på et kurs osv.

Den frivilliges motivasjon synes å ha noen generelle forskjeller avhengig av hvor i livet man er. F.eks. er læring og kompetanseutvikling sammen med karriereutvikling og frynsegoder ofte viktigere for yngre frivillige (under 34 år) enn for de over. Mens det er en overvekt av de over 34 år som motiveres i stor grad av bare å få hjelpe til. En gjensidig forventningsavklaring mellom ledelse og den frivillige bør derfor avdekkes så raskt som mulig slik at den frivilliges engasjement blir styrket og vedkommende blir stående lenge i oppgaven.

Opprettholde motivasjonen

Spør man en frivillig om hvorfor de har holdt på så lenge med oppgaven, kommer bl.a. følgende høyt opp som svar i studier om frivillighet:

- Sterk tilknytning til tiltaket
- Får dyrket hobbyen
- Vil hjelpe til
- God tilbakemelding fra ledelsen (man blir verdsatt)
- Overkommelig arbeidsmengde

Rekruttere

En sikrer (ny)rekruttering ved å ta godt vare på frivillighetskorpset sitt. Trives de i oppgaven, går jungeltelegrafene og flere vil delta. Hvor er så de frivillige, og hvordan får man tak i dem? I studier om dette oppgir frivillige medarbeidere følgende om rekrutteringsarenaer:

- Familie og venner
- Kollegaer, medstudenter og venner på skolen
- Andre mennesker en omgås med i dagliglivet og i menigheten
- Eget initiativ

Svært få rekrutteres via annonser eller informasjonsmøter. En liten informasjonsfolder om menighetens frivillighetsarbeid vil likevel kunne gjøre nytte overfor noen potensielle medarbeidere eller informasjon på menighetens nettside og i sosiale medier.

Inngå avtale om oppgaver

Den frivillige innsatsen knyttet til kirkens kunst- og kulturarrangement er hovedsakelig et langsiktig arbeid, men ad hoc-arrangement kan også forekomme. Slike tiltak krever en ekstra innsats. Uansett: i alt frivillig arbeid er det viktig å inngå tydelige og avgrensede avtaler med de frivillige. Avtalen bør omfatte definisjon av oppgaven, tid, sted, omfang og varighet. At oppgaven er tidsavgrenset og begrenset vil gjøre det lettere for en person å binde seg til oppgaven. For svært mange mennesker er dette viktige forutsetninger når man forplikter seg til noe.

Tips og ideer til hvordan man kan lage et lokalt tilpasset digitalt skjema for å melde seg som kulturfrivillig kan f.eks. hentes fra disse aktørene:

Filmfestivalen i Haugesund	https://filmfestivalen.no/frivillige/
Nordland musikkfestuke i Bodø	https://musikkfestuka.no/info/ildsjel/
Norsk litteraturfestival på Lillehammer	https://litteraturfestival.no/frivillige/
Oslo Jazzfestival	https://oslojazz.no/volunteer/

Dette er riktignok store festivalaktører, men grunnbehovene mht. oppgaver som må gjøres, ligger der enten det er for å engasjere seg for en festival en uke i året eller for faste kulturarrangement i menigheten gjennom året.

Ressurser med lenker

- **Frivillighet Norge** - <https://www.frivillighetnorge.no/>
- **Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig** – Den statlige frivillighetspolitikken. Meld. St. 10 (2018-2019) - <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-10-20182019/id2621384/>
- **KR 18/21 Frivillighet i Den norske kirke**, inkl. høringsdokument - <https://kirken.no/nb-NO/om-kirken/slik-styres-kirken/kirkeradet/saksdokumenter-og-vedtak/kirkeradets-mote-28.-29.-januar2021/>
- **KR 11/18 Rapport og veivalg for Den norske kirkes kunst- og kultursatsing**
Saken: https://kirken.no/globalassets/kirken.no/om-kirken/slik-styres-kirken/kirkemotet/2018/saksdokumenter/km_11_0_18_rapport_veivalg_de_n_norske_kirkes_kunst-og_kultursatsing.pdf
Vedtaket: https://kirken.no/globalassets/kirken.no/om-kirken/slik-styres-kirken/kirkemotet/2018/vedtak/km_11_18_kunst_og_kultur_vedtak.pdf
- www.skjerikirken.no

Litteratur

Ledelse av frivillige, kap. 5.6.4 i boken *Organisering og ledelse av kunst og kultur* av Beate Elstad og Donatelle de Paoli, Cappelen Akademiske forlag 2008